

האם אתה 'די שמח' או 'מאוד שמח'?

רק 12% מאוכלוסיית ארצות-הברית מצהירים על עצמם שהם 'שמחים מאוד'. ביהדות אנו מצוויים לשמוח בתגים באופן מיוחד, והשמחה היא שמאפשרת לכהנים לברך את ישראל בשמחה.

מי שמח?

לאחרונה התפרסם סקר שנערך על ידי העיתון וואל סטריט ג'ורנאל שבדק מהי רמת השמחה של תושבי ארה"ב.

יותר מאלף איש שהשתתפו בסקר התבקשו לדרג את רמת השמחה לפי שלושה קטגוריות Not so happy - לא כל כך שמח, Pretty happy - די שמח, Very happy - מאוד שמח. 30% ענו שהם לא כל כך שמחים, 56% אמרו שהם די שמחים ו-12% הצהירו שהם מאוד שמחים.

עורכי הסקר מציינים שמאז 1972 שהיא הייתה השנה הראשונה שבה ערכו את הסקר, לא היה מספר נמוך כל כך של אנשים שמחים בארה"ב.

עורכי הסקר גם רצו לדעת מה בדיוק עושה את אותם אנשים שמחים. העובדה שישנם אנשים שלא שמחים זה לא חדשות אלא כששומעים שיש 12% שכן שמחים, כולם רוצים לגלות מהו הסוד שלהם.

התברר שיש שלשה דברים עיקריים שהם המכנה המשותף של אותם 12 אחוזים: אמונה בה', נישואין, (ואפילו אלו שלא נשואים מאמינים במוסד הנישואין), והדבר שלישי הוא מעורבות בקהילה, התנדבות ועזרה לאחרים וכו'.

שאלתי את עצמי, הנה אני מאמין בה', נשוי ומעורב בקהילה האם אני

"מאוד שמח" או "די שמח"? מרוב שלא יכולתי להגיע למסקנה לאיזו קטגוריה אני שייך נכנסתי לדיכאון?

האמת היא שרבים מאותם 12 אחוזים אמרו שהשמחה שלהם זה חלק ממי שהם. הם נולדו אנשים שמחים! ואולי ניתן לומר שישנם כנראה עשר אחוז מהאוכלוסייה שנולדים אנשים שמחים, ושלא משנה מה המצב, הם תמיד יהיו שמחים. עבורם השמחה היא לא הישג גדול, אלא הם נולדו כך. התשעים אחוז האחרים שהם אנשים רגילים, להם יש את האתגר להגיע למצב נפשי של שמחה כל יום מחדש.

כל חג והשמחה שלו

השבוע אנו קוראים את פרשת אמור. בחלקה הראשון מדובר על כהנים ואילו בחלקה השני של הפרשה התורה מונה את כל החגים בלוח השנה היהודי. היא מתחילה מהשבת ומשם ממשיכה לפסח שבועות וכו'. בכללות הדבר שמייחד את כל החגים זוהי השמחה, אבל כשמעיינים בנושא מגלים שמצוות השמחה היא דווקא בחגים, מה-שאיין-כן בשבת המצווה היא עונג, וכמו שהנביא ישעיהו אומר "וקראת לשבת עונג" (ישעיה נח, יג).

מהו ההבדל בין עונג לשמחה? עונג פירושו אכילת מאכלים טובים, לישון מאוחר יותר בשבת בבוקר כי "שינה בשבת תענוג", להימנע מהתעסקות בענייני חול וכו'. בשבת האדם רגוע ומרגיש כמו מלך. זהו עונג שבת. זוהי הרגשה פנימית ולא דווקא שמישהו אחר ידע אם הוא מתענג או לא.

שמחה מאידך גיסא זהו רגש שמתפרץ כלפי חוץ ומשפיע על העומדים מסביב עד שגם הם נסחפים בשמחה, ועל כך אנו מצווים בחגים (ראה שיחת כ' כסלו תשל"ז, שיחות קודש ח"א עמ' 313).

על אף שבכל החגים נצטוונו "ושמחת בחגך", במבט קרוב יותר מגלים שגם בחגים ישנם דרגות בשמחה. ישנם חגים שעליהם התורה אומרת במפורש שצריכים לשמוח בהם, וישנם חגים שעליהם זה לא נאמר במפורש.

חג הפסח שהוא החג הראשון במעגל השנה עליו לא נאמר בכתוב במפורש שצריך לשמוח בו. חג השבועות שהוא החג הבא אחריו, נאמר פעם אחת בתורה בחומש דברים בפרשת ראה "ושמחת לפני ה' במקום אשר יבחר" (ראה טז, יא). כשמגיעים לחג הסוכות לא רק שנאמר במפורש שצריך לשמוח בו אלא התורה חוזרת על הציווי שלושה פעמים, פעמיים בפרשת ראה (יד-טו) ופעם נוספת בפרשתנו "ושמחתם לפני ה' אלוקיכם שבעת ימים" (אמור כג, מ).

נשאלת השאלה, מדוע באמת קיימים החילוקים האלו בתורה בקשר למצות שמחה בחגים? אומר המדרש: "בחג הפסח לא נזכרה שמחה מפני שנידונים בה על התבואה, ועדיין לא יודעים אם תעלה יפה". כידוע ששלושת מועדי השנה בנויים לפי השנה החקלאית. בחג הפסח החקלאי כבר זרע את כל התבואה אבל הוא עדיין לא יודע אם התבואה תעלה יפה ולכן בפסח "הוא לא כ"כ שמח" - He is not so happy.

בשבועות כבר יודעים שהתבואה צמחה ושמחים בה אבל עדיין דואגים על שאר הפירות. לכן נאמר בה "שמחה" פעם אחת, היהודי "די שמח" - Pretty happy בחג הסוכות, לאחר איסוף התבואה והפירות לתוך המחסנים, אז השמחה שלמה ולכן בסוכות התורה חוזרת על הציווי של השמחה שלושה פעמים, כי אז היהודי מגיע לדרגה שהוא Very happy - מאוד שמח. (פסיקתא דר"כ פיסקא ל"ט)

הזמן המתאים לברך

הנושא של השמחה שייך גם לחלק הראשון של הפרשה שמדבר על כהנים. המנהג הוא שבחגי ישראל הכהנים עולים לדוכן, פורסים את כפיהם ומברכים את ישראל בברכת כהנים. זהו המנהג בגולה-בחוף לארץ.

בארץ ישראל המנהג ברוב המקומות הוא שהכהנים עולים לדוכן בכל יום. נשאלת השאלה "למה נגרע?", למה בארץ ישראל הם זוכים לברכת כהנים בכל יום ואילו אנו צריכים להמתין שש חודשים לברכת כהנים?

ההסבר לכך מבוסס על סיפור שאנו זוכרים מספר בראשית, שם מסופר בפרשת תולדות כיצד יצחק קרא לעשיו ואמר לו שהוא רוצה לברך אותו טרם מותו, ולכן הוא מצוה עליו: "ועשה לי מטעמים" ואוכלה בעבור תברך נפשי" (תולדות כז, ד). מכאן אנו למדים שכדי לתת ברכה צריך להיות בשמחה, ובלשונו הזהב של אדמוה"ז: "וכמו שמצינו ביצחק שציווה לעשות לו מטעמים קודם שיברך" (שוע"ר קכח, נה).

ממשיך אדמו"ר הזקן ומסביר שכדי שהברכה תהיה בהצלחה הכהן צריך להיות בשמחה, והיות שבגלות היהודים טרודים, קשה להם ביום רגיל להיות בשמחה, ובלי שמחה זה לא יעבוד. לכן תקנו שהכהנים יברכו רק בחגים, כי בחג יהודי מחויב לדאוג לכך שהוא יהיה בשמחה ואז הברכה תצלח.

בלשונו של אדמו"ר הזקן: "משום שאז שמחים בשמחת יו"ט, וטוב לב הוא יברך, משא"כ בשאר ימים ואפילו בשבתות הם טרודים על מחייתם" ואינם שרויים בשמחה" (קכח, נז). מתי אדם נמצא במצב של "טוב לב"? כשהוא במצב של שמחה, אז הוא שמח לברך את חברו ולאחל לו כל טוב מכל הלב, ואם כן החגים זהו הזמן המתאים ביותר שהכהנים יברכו את ישראל מתוך שמחה.

מי שרוצה לזכות לברכת כהנים מוזמן לבוא ביום שישי וביום שבת ה-25-26 למאי שאז נחגוג את חג השבועות ויהיו כאן כמה כהנים "שישמחו" לברך אותנו.